

Ohospodarovanie lipňa tymianového v revíroch MsO SRZ Ružomberok

Miroslav ZONTÁG

Žilina, 31.10. 2018

Slovenský rybársky zväz, Mestská organizácia Ružomberok

Ul. Ľudovíta Fullu č. 2, 034 01 Ružomberok

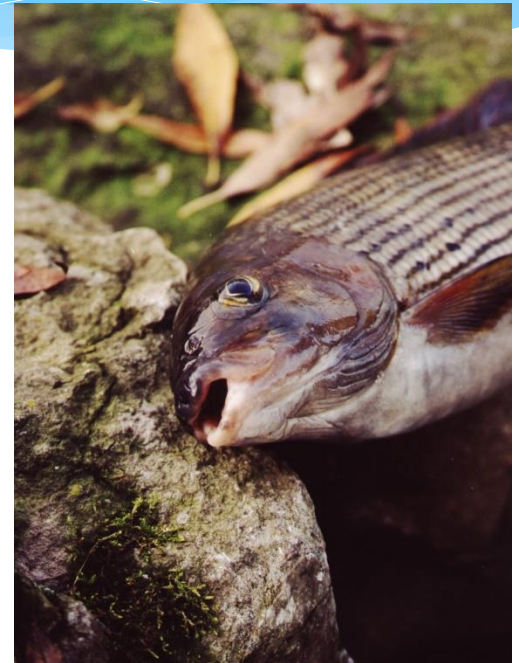
www.srzruzomberok.eu

Slovenský rybársky zväz, Mestská organizácia Ružomberok
Ul. Ľudovíta Fullu 2, 034 01 Ružomberok
www.srzruzomberok.eu e-mail: srzruzomberok@gmail.com

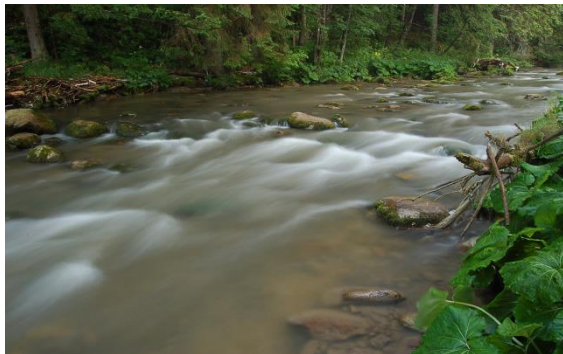
Úvod

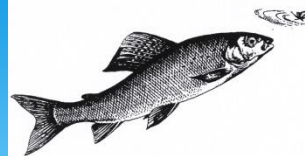
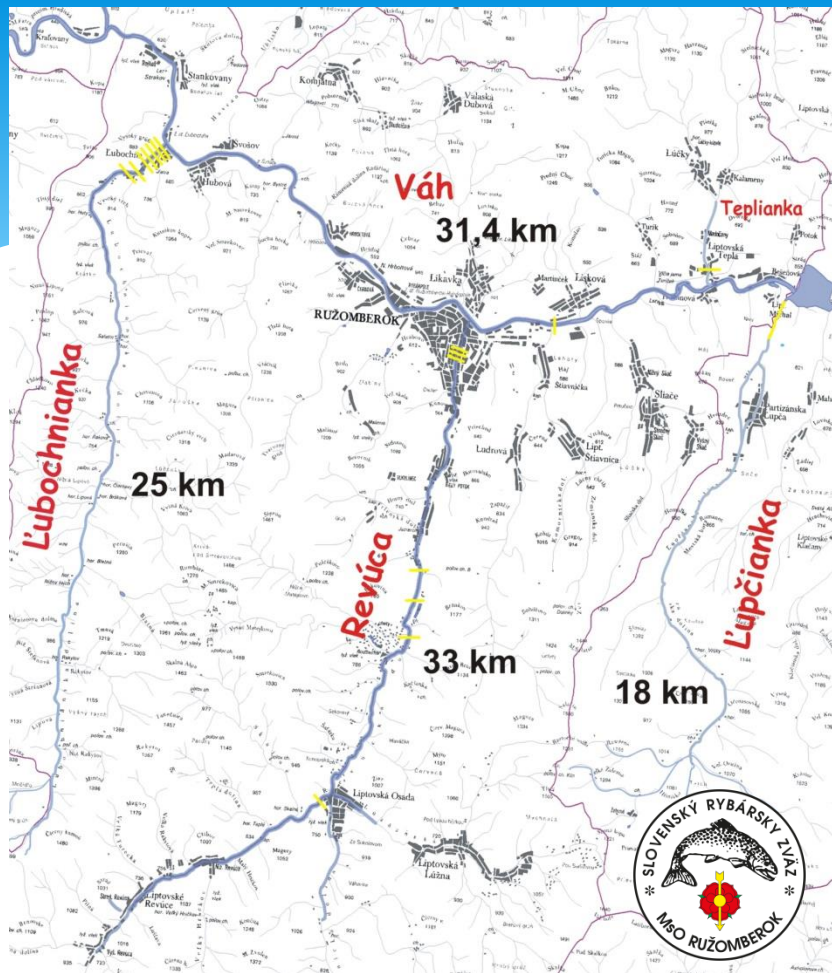
- * Do konca 20. st. jeden z najrozšírenejších druhov v podhorskej zóne Slovenska
- * Prežil silné znečisťovanie povrchových vôd v druhej polovici 20. st.
- * Rapídny pokles od roku 2000 – predačný tlak kormoránov a dôsledok nadmerného privlastňovania produktívnych rýb
- * Budúcnosť lipňa je v našich revíroch neistá, ale hľadáme do nej s veľkou nádejou

Revíry MsO s výskytom lipňa

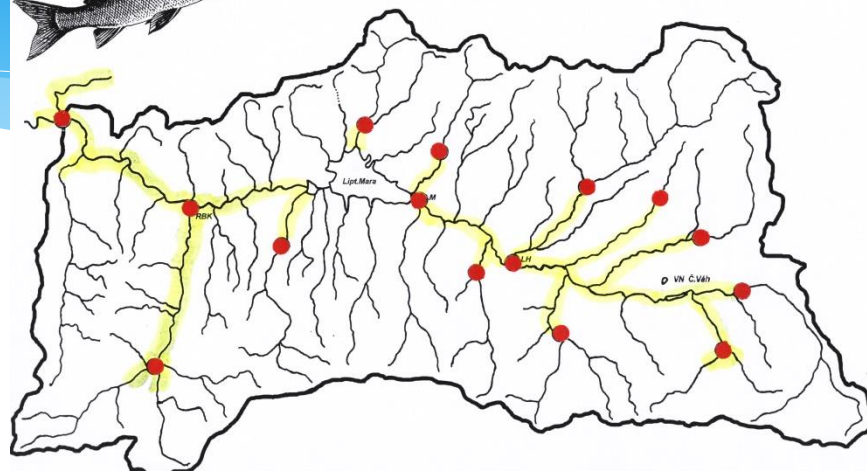
- * Váh 18abc, Váh 19ab, Revúca
- * cca 50 km voľných vôd
- * VN Čutkovo (súčasť r. Čutkovo č. 3-0630-4-4) – cca 0,5 ha

Čefad: Lipňovité - Thymallidae

Lipeň tymianový - Thymallus thymallus

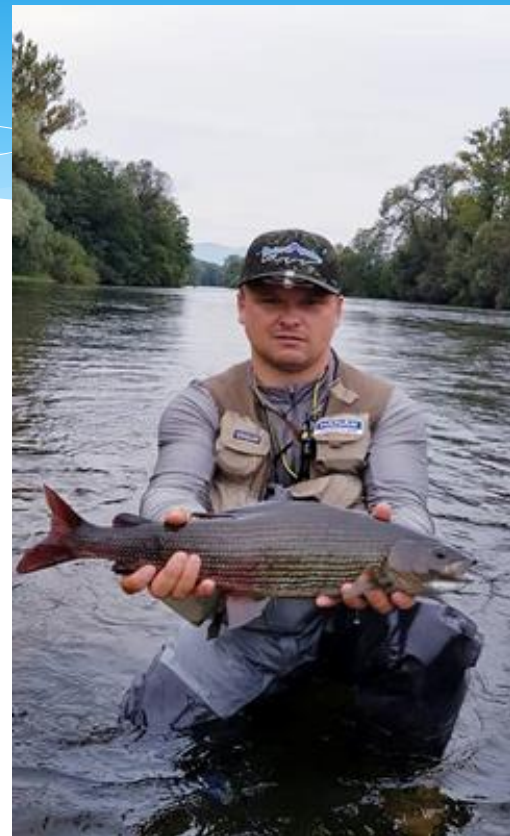
Historický výskyt lipňa v Liptove

V súčasnosti je jeho výskyt výrazne zredukovaný

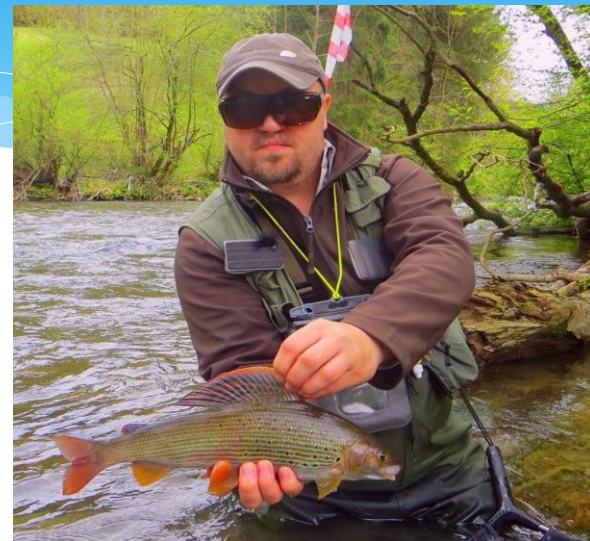
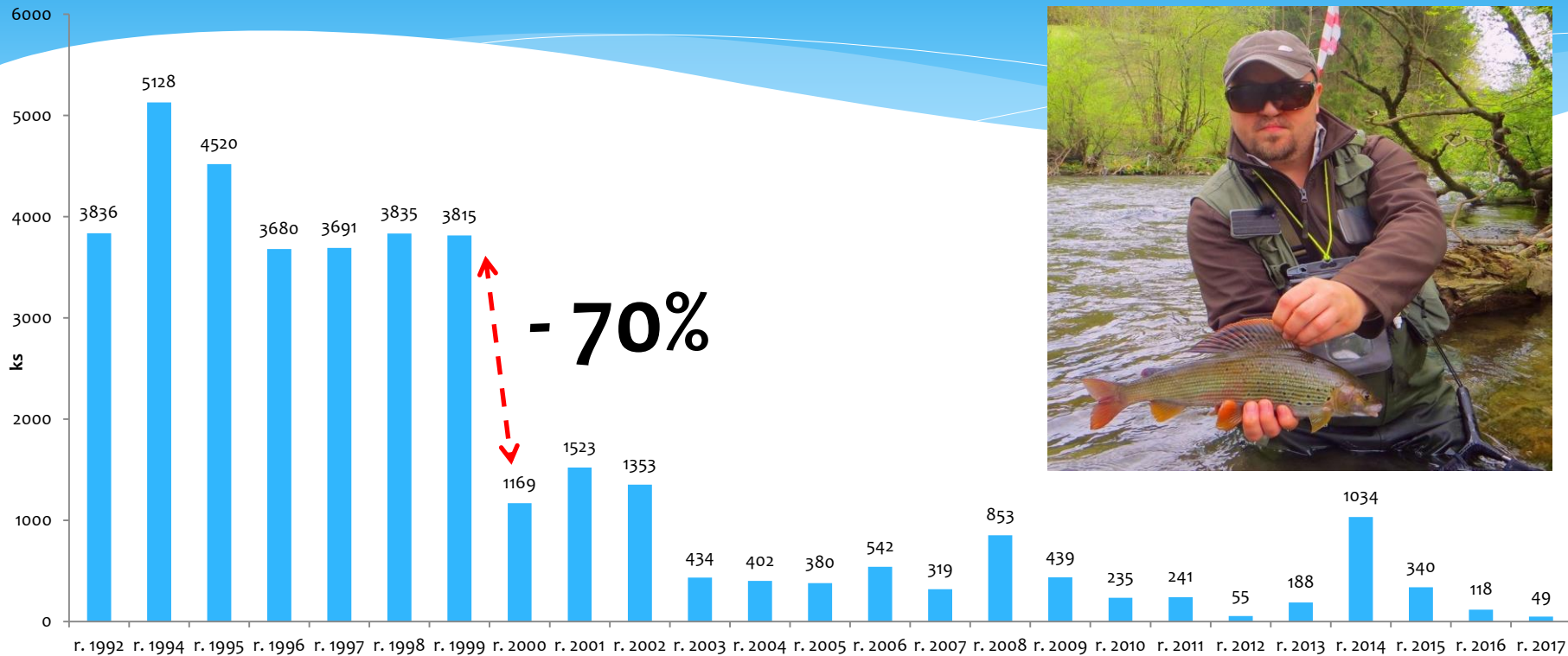
Úlovky lipňa

v revíroch MsO

- * Do roku 1999 bol **druhou** najviac lovenou rybou z celkového počtu úlovkov (Pp 31%, **Li 26%**, Jh 23%)
- * Priemerná kusová hmotnosť bola na úrovni cca 0,50 kg
- * Niektoré jedince dosahovali viac ako 60 cm, bežnou bola dĺžka 45-50 cm
- * V súčasnosti je pokles populácie o **takmer 100 %!**

Úlovky lipňa

Lovec	MsO/MO SRZ	Rok	Hmotnosť (g)	Dĺžka (mm)	Miesto ulovenia
úhyn, nález I. Bartoš	ČR	1995	?	670	Váh 512
úhyn, nález M. Žúbor	D. Kubín	1997	?	640	Váh 511
úhyn, nález M. Žúbor	D. Kubín	1997	?	620	Váh 511
úhyn, nález M. Žúbor	D. Kubín	1997	?	590	Váh 511
nález, T. Ilavský	Lipt. Mikuláš	2004	?	580**	Váh 21
Jozef Blahut	Poprad	1992	2 250	530	VN L. Mara
Igor Hríbik	Žilina	2000	2 183	570	Váh 512
Milan Seleši	Ružomberok	1999	2 150	572	Váh 511
Ján Baláž	Ružomberok	2000	2 120	510	Váh 512
Dušan Bros	Prievidza	1998	2 100	570	Váh 511
Anonym	ČR	1989	?	570	Váh 514
p. Urban	Ružomberok	1998	?	570	Váh 511
Anonym	Ružomberok	2000	?	570	Revúca
Dušan Onger	Ružomberok	2002	1 800	?	Váh 512
Ing. M. Zontág	Ružomberok	1999	?	550*	Váh 511
Milan Seleši	Ružomberok	1999	1 750	540	Váh 511
Anonym	Lipt. Mikuláš	2000	1 750	520	Váh 513
Ján Moravčík	Ružomberok	1995	1 700	530	Váh 512
Ján Baláž	Ružomberok	2000	1 700	480	Váh 512
Ján Húska	Ružomberok	2001	1 630	560	Váh 512
Jaroslav Kendera	Ružomberok	1990	1 620	500	Váh 512
Jaroslav Rázga	Ružomberok	1999	1 600	540	Váh 512
Milan Seleši	Ružomberok	2000	1 570	540	Váh 511
Vladimír Horváth	Ružomberok	1994	1 550	500	Váh 512
Pavol Mirjanský	Ružomberok	1991	1 530	490	Váh 512
Jaroslav Rázga	Ružomberok	1999	1 530	530	Váh 512
Milan Matej	Martin	1986	1 520	530	Váh 513
Dalibor Grom	Ružomberok	2000	1 520	?	Váh 512
Vladimír Benčo	Ružomberok	2000	1 500	550	Váh 512
Tibor Ilavský	Lipt. Mikuláš	1985	1 500	520	Váh č.?
Ján Lauko	Ružomberok	2000	1 500	520	Váh 511
Vladimír Šošovec	Ružomberok	2000	1 500	500	Váh č.?
Viliam Adamča	Ružomberok	1989	1 500	500	Váh 512

- * Podľa informácií miestnych rybárov sa v minulosti vyskytovali exempláre lipňov v oblasti VN Čierny Váh, ktorých celková dĺžka dosahovala až 65 cm.
- * Podľa informácie Igora Veselovského a Jozefa Veselého (členovia MsO SRZ Ružomberok) ešte na prelome tisícročí títo ulovili na Váhu pod Bešeňovou lipne o celkovej dĺžke 60, 64, 65 a 67 cm!
- * Marius Korčák (bývalý predseda MsO SRZ Ružomberok) informoval, že v čase výstavby VN L. Mary v Sokolčoch, v oblasti dnešného priehradného múru sa mu podarilo zaseknúť lipňa o celkovej dĺžke do 70 cm (neskôr sa vyvol z háčika).
- * Informácia od Tibora Ilavského, hospodára MsO SRZ Lipt. Mikuláš o odchYTE lipňa s celkovou dĺžkou 58 cm pri jesennom výlove kanála AVS v Lipt. Mikuláši (ryba bola pustená späť do vody, nevážená).
- * Peter Mirjanský (člen MsO Ružomberok) ulovil v roku 2016 v Ružomberku 62 cm lipňa na Váhu, v úseku CHAP.

Príčiny poklesu populácie Li

- * Drastický pokles generačného stáda v rokoch **1999 - 2000** na Váhu (predačný tlak kormoránov)
- * Negatívny vplyv migračných bariér na Váhu, Revúcej, Ľubochnianke
- * Chronický účinok nevhodného hydrologického režimu Váhu (nízka teplota vody, časté kolísanie prietokov, dnové sedimenty z VVN Bešeňová)
- * Nevhodné rybárske obhospodarovanie (nadmerný odlov generačných rýb na udicu)

Predačný tlak

- * Kormorán na prvom mieste
- * Nárast populácie vydry a zároveň zvýšenie intenzity jej potravných migrácií aj do prítokov Váhu
- * Nárast populácií ostatných rybožravých predátorov

Kormorány

- * Prvé kormorány na Váhu sme zaregistrovali už v novembri 1998 (pred tým už boli na L. Mare)
- * Prvý masový výskyt v sezóne 1999/2000 (cca 400 ks)
- * Prvý povolený odstrel od 1.10. 2006
- * Znalecký posudok s deklarovanou škodou na ichtyofaune Váhu na úrovni cca **1,4 mil. Euro** (2000-2006)
- * Lipne sú kormoránmi veľmi ľahko uloviteľné...

Migračné bariéry

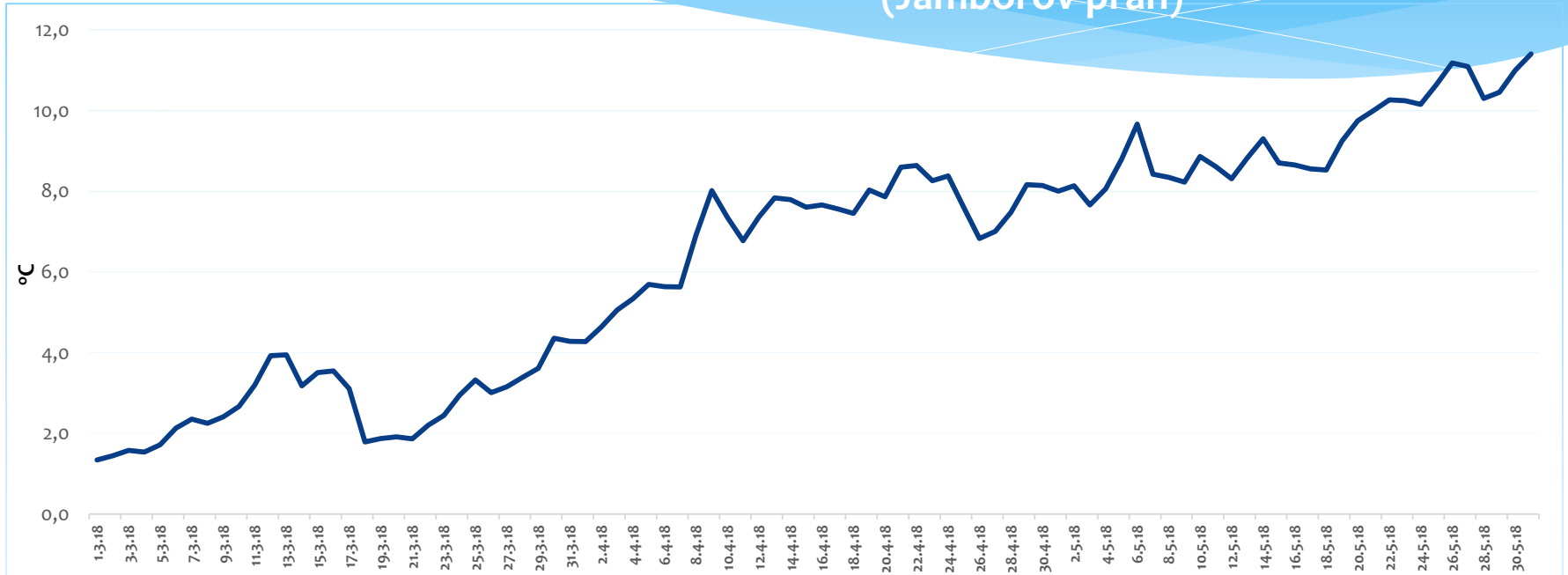
- * Jamborov prah na Váhu (3 m)
- * Sústava 7 migračných bariér na Revúcej
- * Sústava 7 migračných bariér na Ľubochňianke
- * Sústava VN Lipt. Mara – VVN Bešeňová na Váhu
- * Betónové koryto Ľupčianky (1,5 km)

Hydrologický režim Váhu (1/2)

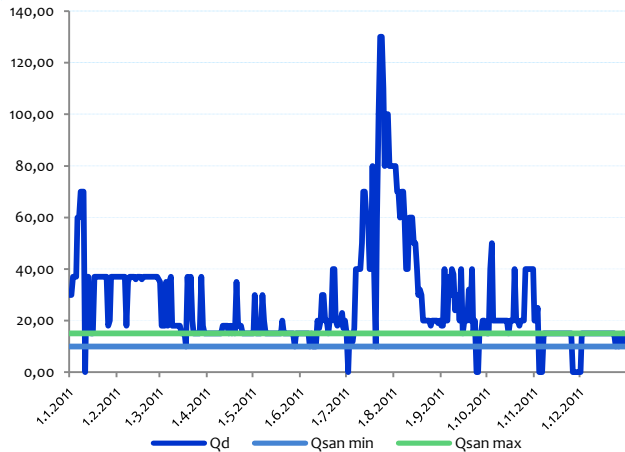
Priemerná denná teplota vody Váhu v roku 2018

(Jamborov prah)

Hydrologický režim Váhu (2/2)

Prietoky Váhu (denné m³/s)

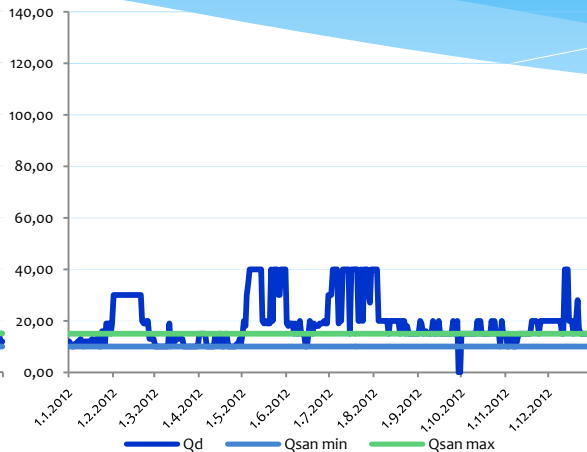

Profil Bešeňová (limnigraf)
rok 2011

Qsan max: 15 m³.s⁻¹

Qsan min: 10 m³.s⁻¹

Qpriem: 27,7 m³.s⁻¹/d

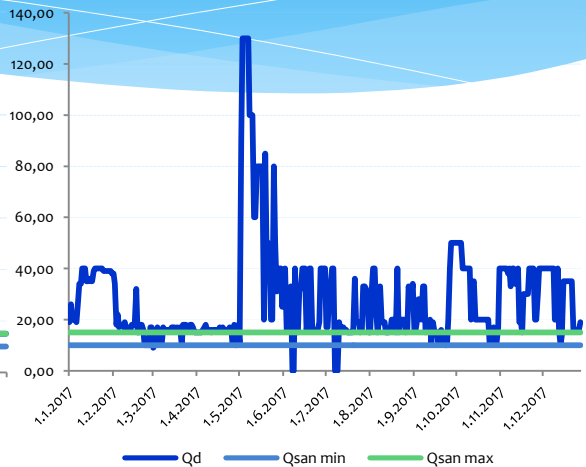

Profil Bešeňová (limnigraf)
rok 2012

Qsan max: 15 m³.s⁻¹

Qsan min: 10 m³.s⁻¹

Qpriem: 19,5 m³.s⁻¹/d

Profil Bešeňová (limnigraf)
rok 2017

Qsan max: 15 m³.s⁻¹

Qsan min: 10 m³.s⁻¹

Qpriem: 28,3 m³.s⁻¹/d

Nevhodné obhospodarovanie revírov

- * Lov na plávanú s použitím nevhodných nástrah, používanie osobitnej záťaže pri love na umelú mušku
- * Nadmerné privlastňovanie produktívnych jedincov na úrovni 3500-4000 ks do roku 1999!
- * Nedostatočná kontrola RS; nedostatočné postihy za nedodržiavanie pravidiel lovu rýb
- * Jesenné zarybňovanie násad Li (na Váhu **neefektívne**)
- * CHAP revíry TABU

Ako ďalej v Ružomberku?

CIEL: zvýšenie populácie lipňa a podpora jeho prirodzeného neresu

- * Osvojenie si spoločného cieľa vo výbore MsO, diskusia s členmi MsO
- * Rybohospodárske opatrenia (zmeny v revírovaní, nastavenie vhodnej lovnej miery, najmenej 30% finančných prostriedkov za predané povolenky vynaložené na zarybňovanie lipňom, jarný termín zarybňovania, účinná kontrola výkonu rybárskeho práva, transparentné hospodárenie)
- * Finančná podpora Rady SRZ a Slovrybu, sponzorov (Thymallus s.r.o.), environmentálne projekty Mondi SCP, podpora členov SRZ a miestnych podnikateľov
- * Ekologické opatrenia (spriechodnenie MB, úprava hydrologického režimu Váhu, obmedzenie zásahov do dna – odstraňovanie riečného materiálu)
- * Regulácia predátorov

Rybárske obhospodarovanie (1/2)

- * Lov lipňa muškárením
- * Lovná miera Li 40 cm vo všetkých revíroch v RK
- * Vybraté vážske úseky s režimom lovu CHAP (zatiaľ cca 5 km)
- * Zóna bez úplného lovu rýb (sútok Váh + Revúca a priľahlé úseky; cca 1,5 km)
- * Šetrné zaobchádzanie s úlovkami rýb (seriál vyrobený s Konrad production)
- * **Zníženie množstva privlastnených lipňov na minimum**
- * **Ukončiť zarybňovanie Pd**
- * **Otázka druhov a cien povolení na rybolov (potrebná „povolenková“ reforma)**

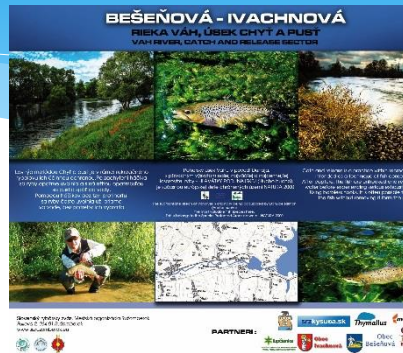
Rybárske obhospodarovanie (2/2)

- * Jarné zarybňovanie Li1+ a Li2 v pomere 70:30% (nie je vždy možné uplatňovať)
- * Stop jesennému zarybňovaniu, t.j. od augusta
- * Cena násad vs cena povolenia na rybolov
- * Kvalita musí byť na úkor kvantity
- * Lipňa nie je nikdy dost'

Roky	% z celkovej hodnoty zarybnenia	pomer Li1+/Li2	poznámka
r. 2012	24	82/18	začiatok vysadzovania Li2
r. 2013	27	68/32	
r. 2014	18	53/47	
r. 2015	3	0/100	lipňová kríza
r. 2016	32	66/34	dotácia Rady SRZ (9000 Euro)
r. 2017	37	49/51	
r. 2018	45	36/64	
priemer	31	59/41	nepočítaný rok 2015

Obnova našej populácie Li

- * Li2 od roku 2012 do Váhu č. 19b
- * Dotácia Rady SRZ v roku 2016, zv. lipňové a zvláštne povolenia každý rok
- * Environmentálne projekty Mondi SCP od roku 2011
- * Lokálni sponzori, samospráva a radoví členovia SRZ
- * Propagácia rybárstva

19

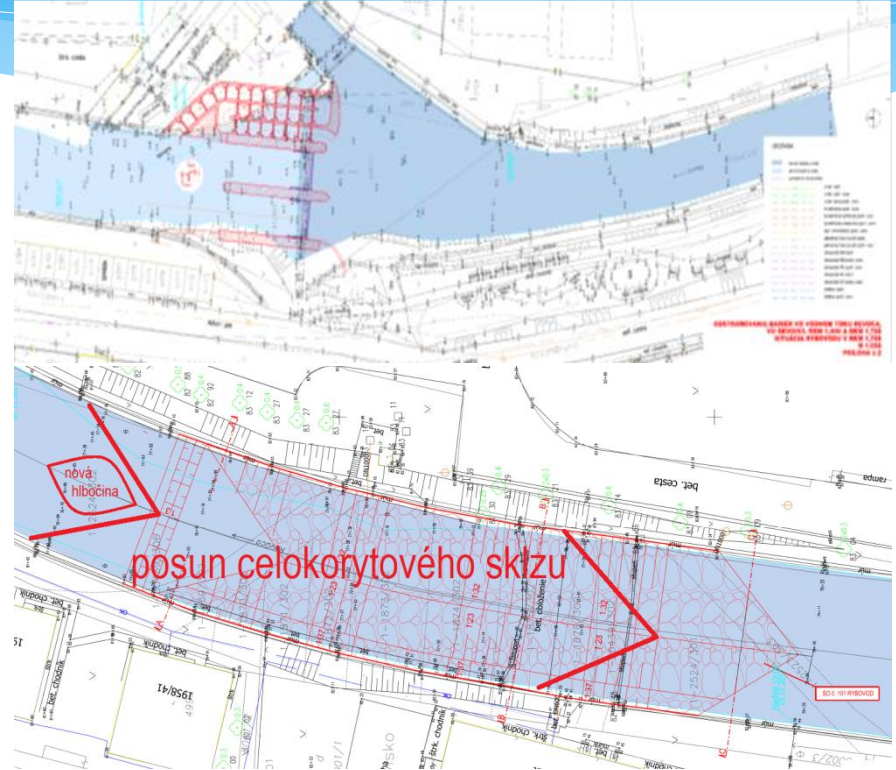

Ružomberok

Ekologické opatrenia

- * Spriechodnenie JH funkčným RP (**otázne...**), revitalizácia Revúcej (beží), Ľubochnianka (?)
- * **Úprava hydrologického režimu Váhu v jarnom období (predovšetkým v 04 a 06)**
- * **Obmedzenie ťažby riečneho materiálu a obmedzenie brodenia loviacimi rybármi**

Regulácia predátorov

- * Odlov kormoránov nevyhnutný **počas celej sezóny!**
- * Reálne posúdenie možností regulácie aj **iných** druhov predátorov...

FOTOPRÍLOHA

Dĺžka: 540 mm
Hmotnosť: 1520 g
Lokalita: Váh v Bešeňovej

Dĺžka: 520 mm
Hmotnosť: 1480 g
Lokalita: Váh v Bešeňovej

FOTOPRÍLOHA

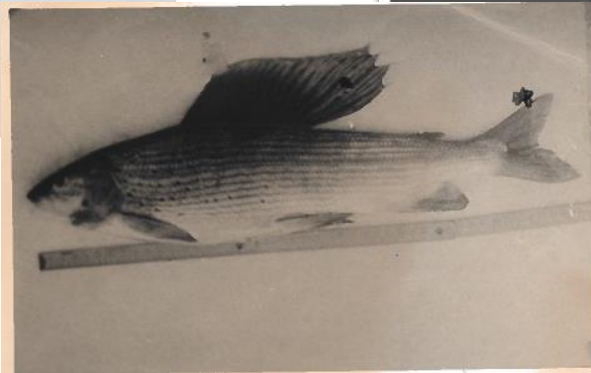
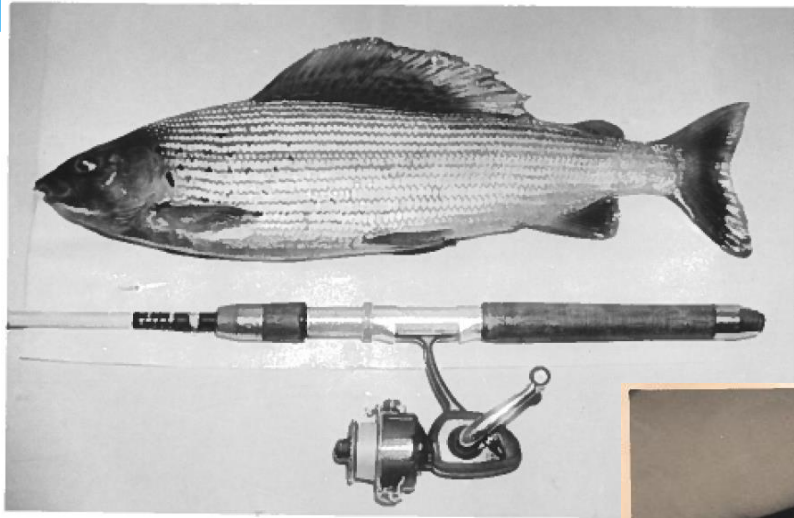

Lokalita: VN Čierny Váh

Lokalita: sútok Váhu a Revúcej

FOTOPRÍLOHA

FOTOPRÍLOHA

Revúca, jún 2018

Váh, sept. 2018

Váh, sept. 2016

FOTOPRÓLOHA

FOTOPRÍLOHA

Petrov
zdar!